

A japán oktatás eredményességének titka

Jelen cikkben a japán oktatási rendszer egyes elemei bemutatásának segítségével igyekszünk megvilágítani a japán oktatás hatékonyságának néhány összetevőjét.

A legkorábban kezdődő oktatási forma az, ahogy Japánban az anyák tanítják a gyermekeiket. Az „oktató mama“ a gyerek pici, újszülött korától kezdve képezi tudatos, illetve a kulturális tradíciók által előírt mintákat nem feltétlenül tudatos módon követve a gyermekét. Önmagában ez a tény nem biztos, hogy felkeltette volna a kutatók figyelmét, hacsak nem vált volna az elmúlt időkből a nemzetközi összehasonlító vizsgálatokból világossá, hogy a japán gyerekek számos területen már az iskoláskor előtti életkorban jobban teljesítenek, mint a világon sok más társuk.

A japán anyák meghatározó, alapozó befolyása nélkül a hagyományosan teljesítményelvű, idő- és energiaigényes japán oktatás, illetve az egész magánoktatási nagyipar nem működne, hiszen a gyerekek sem intellektuális képességeiket, sem attitűdjüket tekintve nem lennének képesek (és nem akarnának) ebben a kettős oktatási szisztémában részt venni. Hogy milyen mélyen összefonódott Japánban az anyák kapcsolata az oktatással, illetve az oktatási magánnagyiparral (is), azt mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a legnagyobb japán magánoktatási cég, a Kumon Educational Institute háziasszonyoknak, családanyáknak szóló tanfolyamokat indít rendszeresen, ahol az anyák azt tanulják meg, hogyan tanítsák gyermekeiknek a matematikát, angolt, japán nyelvet.

Kiterjedt, részint gyerekekre, részint felnőttekre orientálódó oktatási-képzési formát alkotnak Japánban a tömegmédiák (pl. NHK, japán nemzeti tömegkommunikációs adó) oktatóprogramjai. A rádió, tévé és más, például számítógépes eszközök által elérhető tanulási anyagok mennyisége, változatossága, rendszere lényegében számbavehetetlen, ily módon a hatásuk is nehezen felmérhető; mindenesetre ez a képzési forma is egész Japánt, és szinte minden társadalmi réteget, korosztályt lefed.

Japánban az oktatás nem hivatalos (nem állami) keretekben működő legfontosabb intézményi formája a vállalati képzés és oktatás. Japánban az egyetemfőiskolát végzett fiatalok tekintik képzett munkaezőnek; nemcsak a világszerte ismert japán mamutcégek, de még a 30 főnél kisebb cégek is 2-3 éves oktatásban részesítik az új munkatársaikat, miközben egyébként azok a teljes fizetésüket kapják.

Általános iskola

Az általános iskola Japánban szigorúan 6 éves korban kezdődik, és 12 éves korig, vagyis 6 éven keresztül tart. Az oktatás az állami és önkormányzati iskolákban ingyenes.

Klubfoglalkozás

A japán iskola mindennapjaiban igen fontos szerepet töltenek be a klubfoglalkozások. A napi tanítási órák után azonban a diákok még korántsem fejezik be az iskolai munkájukat: a gyerekek a délután egy részét hetente 1-2, némelyik gyerek esetében 5-6 alkalommal az iskolai klubfoglalkozásokon töltik.

A klubfoglalkozás a legtöbb japán iskolában kötelezően választandó, tehát noha a tanítási órán kívüli, mégis kötelező oktatási program.

Egy japán gyerek a legtöbb iskolában csak egy iskolai klubnak lehet a tagja, ugyanakkor azonban elvárják tőle, hogy ameddig az iskolának tagja, az adott klubnak mindvégig aktív résztvevője maradjon. Japánban általában inkább negatív konnotációja van annak, ha valaki elhagy egy olyan „sint”, amelyre már rálépett vagy ráhelyezték, például egy munkahelyet, és amelyen neki a személyes és a közös érdekeknek is megfelelően előrehaladnia, fejlődnie kellene. A kitartás, az adott területben való elmélyülés, az adott területnek való önátadás képessége azonban feltétlenül pozitív értéket jelent Japánban.

Nevelési szempontból azért fontos, hogy a diák mindvégig ugyanabba a klubba jár, mert a klubok hosszabb idő alatt kialakuló, de szoros közösséget jelentenek olyan gyerekek számára, akik az iskola különféle évfolyamaiból kerülnek ebbe a közösségbe.

A klubfoglalkozás más szempontokból is fontos eleme az iskolának, mivelhogy ez az iskolán belüli tehetséggondozás talán legfontosabb terepe.

Délutáni magániskolák

Japánban léteznek délutáni magániskolák, úgynevezett dzsukuk, amelyekben a gyerekeket a felvételi vizsgákra készítik elő. Ezek kizárólag magánvállalkozási formában működnek, és mint ilyenek, valóban nem számítanak a hivatalos, az állam vagy az önkormányzat által fenntartott, támogatott és/vagy ellenőrzött oktatásügyhöz.

Az oktatás, a képzés mint társadalmi érték

Természetesen alapvető feltétel volt az árnyékképzés kialakulásában, hogy az iskolázottság, képzettség Japánban mai napig alapvető társadalmi értéket jelent, olyan értéket, amelynek elismerésében a társadalom minden rétege egyként, homogén módon egyetért.

Az oktatás, a képzés mint családi befektetés fontos összetevője az árnyékképzés kialakulásának, hogy Japánban a szülők úgy érezhetik, az árnyékképzésre kiadott plusz családi költségek a jövőben visszatérülnek, ez tehát jó befektetés.

Végül álljon itt néhány olyan jellegzetessége a japán oktatásnak, amely megszívlelendő és be-

építhető lenne a saját oktatási rendszerünkbe is:

– A japán gyerekek tanáraikkal együtt naponta negyed órán keresztül maguk tisztítják az iskolákat. Ennek köszönhetően a fiatal generáció már vigyáz a tisztaságra és igényli is azt.

– A takarítókat Japánban „egészségmérnöknek” nevezik. Havi 4,2–7 ezer Euro között keresnek, illetve írásbeli és szóbeli vizsgán is részt kell venniük?

– Japánban tilos telefont használni a vonatokon, éttermekben és bármilyen fedett helyiségben?

– A japán diákok elsőtől hatodik osztályig etikáról és emberi kapcsolatokról tanulnak?

– A japán nép az egyik leggazdagabb, mégsem alkalmaznak bejárónőt vagy takarítót? A szülők és a gyermekek felelősek a háztartásért.

– Az első három évfolyamon nincs vizsga az iskolákban? Az oktatásuk célja, hogy a gyerekek személyiségét fejlesszék és magukévá tegyék az alapvető szabályokat, nem pedig az, hogy az elméletet bemagolják, majd visszamondják.

– A büfében a japánok csak annyit esznek, amennyi még nem veszik kárba? Nem dobnak ki ételt, és nem pazarolják azt.

– A gyermekek az iskolában minden étkezés után megmossák a fogaikat? Figyelnek az egészségre már a gyermekekévekben is.

– A tanulók fél óra alatt eszik meg ebédjüket, ezzel is biztosítva a lehető legjobb emésztést?

Ezek a tanulók alkotják Japán jövőjét!

Részlet Gordon Győri János:
Mitől hatékony még a japán oktatás?
című tanulmányából

Forrás: Magyar pedagógia 98. évf. 4. szám

A közösség alapja a szeretet

Magfalvának a létrehozása egy hatalmas kísérlet arról, hogy képesek vagyunk-e olyan közösséget létrehozni, amelyet pusztán a szeretet működtet, amely védelmi egység is, és nem a félelmet erősíti. Évezredekig működött, ideje újra felfedezni. Nyáron építőtáborokban épülnek a házak, mellette kaszálnak az itt lakók, rendezik az erdőt. Aki idejön táborozni, bekapcsolódhat a barantázásba is, amely egy hagyományos bot és szablyavívás. Esténként táborútt mellett énekelünk, beszélgetünk, néptáncot tanulunk. Gyerektábor is volt idén.

Fizikus voltam, parajelenségekkel foglalkoztam, most népi gyógyászatot tanítok. Olyan tudást szeretnék visszaadni, amely több ezer év óta a mai napig működik, s nem kísérletezik különféle gyógyszerekkel. Tanítottam szakrális földrajzot is az ELTE-n, s ismerem a földi energiák mérésének módját. Ezen a területen jelentős földenergiákat mértünk, mindamelllett, hogy a választás ösztönös volt. Ezeket az energiákat találjuk meg összesűrűsödve a szent helyeken is. A tápiószentmártoni Attila-dombon mért hármas csillagösvény csomópontot itt is bemértük az egyik dombon, s mivel ezek nagyon ritkák, végleg eldőlt, hogy itt építjük meg a falut. Ráadásul, ha sikerül megtisztítani a területet, és megerősítjük, sokkal erősebb energiájú gyógyító hely válik belőle. Szertartásokat szoktunk végezni, hogy ezzel is erősítsük a hely gyógyulását.

Az önellátáson túl fontos, hogy természetes, a környéken beszerezhető, összeállítható építőanyagokból épüljön a falu, hogy a természet harmóniáját ne bontsuk meg. Régen a falusiak mindent saját maguk termeltek, csak petróleumra és sóra volt más-honnan szükségük. A baj akkor kezdődött, mikor a városi élet káprázata elkezdte csalogatni a falusiakat, s elhitették velük, hogy az ő tudásuk elavult, s nem vették észre, hogy csupa értéktelen szemetet kapnak, miközben egyre szomorúbb, magányosabb, betegebb emberekké váltak.

Egyén és közösség
Manapság lényegtelen dolgokat, szemetet teremtünk, s ebben fuldokol a világ, ezért van annyi beteg ember is. – Ha azt teremtenénk, amit a teremtés az orrunk elé rak, minden rendben lenne. A manapság divatos önmegvalósítás elmélettel is az a baj, hogy nem tudunk úgy önmegvalósítani, hogy ne gázolnánk át másokon. Hiszen ma az egyik ember a másikból él, a másik munkája által lesz gazdag. Mi másokért szeretnénk élni, másokon szeretnénk segíteni.

Ma minden az egyénről szól, s nem a közösségről. Régen, ha valaki büntetett el, a családot vonták felelősségre. Nem voltak egyéni jogok, s nem volt ilyen elidegenedés sem. Egymást segítő közösségek voltak. Mert a mag, itt van a Kárpát-medencében, hiszen megvan még a nyelvünk, a népművészetünk, népmeséink, s mindez ki fog csírázni, s újra érték lesz. Múvilágban élünk. Régen az ország egyötöde tanyán élt, önállóak voltak, nem volt szükségük bankokra, multikra, mindent maguk állítottak elő, s nem lehetett őket félelemben tartani. A mai ember fél, hitelekkel, adósságokkal van például megfélemlítve. Régen, ha valaki legelőt, erdőt akart fenntartani, összeállt több családdal, így alakult ki a falu, hét-tizenegy faluból állt egy járás, s egymás között kereskedtek. Nem volt szükségük utakra. Mégis teljes életet éltek. Ma már nincsenek járasok. Útak vannak, de mégsem találunk egymáshoz az emberek.

Teremtés és tanítás

Mintaként alkalmazott gondviselés. Ezt jelenti a MAG.

Tanítani, gyógyítani, példát mutatni az embereknek. Ha egy közösség úgy dönt, hogy elege van a városi életből, politikából, és szeretne élni, valódi életet élni, segítünk. Akár úgy is, hogy kezébe adunk néhány téglát, s megmutatjuk, hogyan építsen egy kemencét. Aki élt már vert falú házban, ismeri a kemencében süttött kenyér ízét, ült már táborútnél, tudja, hogy miről beszélnek. A nagy ellátó rendszerek összedőlnek körülöttünk, mert minden emberi társadalmat az erkölcs tart össze, ez a kovász, s ha ez megszűnik létezni, szét fog esni a társadalom, senki sem fogja betartani a ránk erőltetett szabályokat. Magfalva ezért is jött létre, hogy felkészítse az embereket, hogyan legyen fedél a fejük fölött abban a helyzetben is. Legyen egészséges ivóvizük, táplálékuk, amikor már nincs hol megvenni, hiszen mindent újra kell építeni majd.

Épülnek a „szingli” lakótelepek, egyre több a magányos ember. Ha rámosolygok valakire, visszahőköl, nem érti, hogy mit akarok tőle. Kiegett belőlünk mindaz, ami régen összetartott egy közösséget. Családok szűnnek meg, felépítenek egy házat, megvan az autó is, gyerekek is, s aztán elválnak, mert már nincsenek közös célok. Régen ilyenkor kezdték egymást segíteni, visszaadni a segítséget, hiszen egymás házát is a közösségek építették. Házaz ember kap egy házat kalákában, aztán kalákában továbbadja. Ez volt a szokás. Amióta nincsenek nagy családok, nem működnek a kis családok. Mindenki a családjáért dolgozott, s nem külön számlája volt a házastársának. Vissza kell adni a célokat, újra létre kell hozni a közösségeket, gazdasági közösségeket. Mindenki tönkremegy manapság. Egy gazdasági közösségben mindenki mást adna a rendszernek: van aki tojást, van aki lisztet s így tovább. Régen az lett a bíró, aki a legtöbbet adta a közösségnek, nézzük meg a mai vezetőinket.

A MAG, pártoktól, egyházaktól független egységként működik. A közösség hozza a döntéseket. Cél a teljes önállóság és önállóság, a gondviselés rendje szerinti létezés. Mindenkit várunk.

Géczy Gábor
MAG közösség